

176. sz. Ajánlás

a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliség elleni védelemről

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1988. június 1-én hetvenötödik ülészakára ült össze,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a foglalkoztatás elősegítéséről és a társadalombiztosításról mely kérdés az ülésnapirendjének ötödik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat a Foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliség elleni védelemről szóló 1988. évi Egyezményt kiegészítő Ajánlás formájában adja közre;

a mai napon, 1988. június 21-én elfogadja az alábbi Ajánlást, mely a "Foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliség elleni védelemről szóló 1988. évi Ajánlás" néven idézhető:

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A jelen Ajánlásban-

- (a) a "törvények" kifejezés bármely társadalombiztosítási szabályt, illetve egyéb törvényeket és rendelkezéseket jelent;
- (b) Az "előírt" kifejezés a nemzeti törvények és rendelkezések vagy az illetékes hatóság által előírtat jelent;
- (c) Az "Egyezmény" kifejezés a Foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliség elleni védelemről szóló 1988. évi Egyezményt jelenti.

II. A PRODUKTÍV FOGLALKOZTATÁS ELŐMOZDÍTÁSA

2. A teljes, produktív és szabadon választott foglalkoztatás minden eszközzel, így a társadalombiztosítással való előmozdítása, legyen kiemelt országos politikai célkitűzés. Ezen eszközök tartalmazzák egyebek között a munkaközvetítő szolgálatokat, a szakképzést és a pályaválasztási tanácsadást.

3. A gazdasági válságok idején a szerkezetváltási politikák közé tartozzanak előírt feltételek mellett olyan intézkedések, melyek a munkaadókat arra bátorítják, hogy a rendelkezésre álló munkaerő-állomány minél nagyobb részét foglalkoztassák.

4. A tagállamok törekedjenek arra, hogy előírt feltételek mellett és a legmegfelelőbb módon, foglalkozási mobilitás ösztönzése céljával, nyújtsák különösen is az alábbiakat:

- (a) költségtámogatást utazáshoz és berendezések vásárlásához, melyek a fenti 2. bekezdésben említett szolgáltatások igénybe vételéhez szükségesek;

- (b) rendszeres fizetések formájában nyújtandó támogatásokat, melyeket az Egyezmény 15. cikkének rendelkezései szerint számolnak ki szakképzési és átképzési tanfolyamok előírt időtartamára.

5. A tagállamok ezen felül fontolják meg, hogy előírt feltételek mellett és a legmegfelelőbb módon foglalkozási és földrajzi mobilitás ösztönzése céljával nyújtsák különösen is az alábbiakat:

- (a) időleges degresszív támogatásokat, melyek célja, hogy, ahol ez megfelelő, újra alkalmazás segítségével ellensúlyozza a lecsökkent keresetet;
- (b) utazási és költözési költségtámogatást;
- (c) különélési segélyt;
- (d) újra-letelepedési segélyt.

6. A tagállamok biztosítsák a kötelező nyugdíjprogramok koordinációját és bátorítsák a magán nyugdíjprogramok koordinációját azzal a céllal, hogy ezáltal megszüntessék a foglalkozási mobilitást hátráltató akadályokat.

7. A tagállamok kínáljanak a védett személyeknek előírt feltételek mellett olyan lehetőségeket, melyek képessé teszik őket arra, hogy javadalmazott időleges munkaviszonyba kezdhessenek anélkül, hogy ezzel más munkavállalók foglalkoztatását veszélyeztetnék és azzal a céllal, hogy javítsák saját esélyeiket arra, hogy produktív és szabadon választott foglalkoztatást találjanak.

8. A tagállamok, amennyire csak lehetséges, előírt feltételek mellett nyújtsanak pénzügyi segítséget és tanácsadó szolgáltatást azon munkanélküli személyeknek, akik saját vállalkozásukat szeretnék elindítani vagy más gazdasági tevékenységbe szeretnének fogni.

9. A tagállamok fontolják meg bilaterális és multilaterális megállapodások létrehozását, melyek a törvények által védett olyan külföldi munkavállalóknak nyújtanak segítséget, akik önszántukból vissza akarnak térni azon államba, melynek polgárai, illetve abba, melyben korábban laktak. Ahol ilyen megállapodások nem léteznek, a tagállamok nemzeti törvényeik alapján kínáljanak pénzügyi segítséget az érintett munkavállalóknak.

10. A tagállamok, ésszerű esetben és multilaterális megállapodások rendelkezéseivel összhangban, fektessék be a kötelező nyugdíjprogramokban és takarékalapokban felhalmozódott összegeket olyan módon, hogy ezzel bátorítsák, nem pedig csökkentsék a foglalkoztatást az adott országban, és bátorítsák a magán forrásból történő ilyen jellegű befektetést is, beleértve a magán nyugdíjprogramokat is, míg eközben megadják a szükséges garanciákat a befektetés biztonsága és hozama tekintetében.

11. A közösségi szolgáltatások fokozatos bevezetése vidéki és városi területekre, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat is, melyeket társadalombiztosítási járulékokból vagy egyéb forrásból finanszíroznak, teremtsen további álláslehetőségeket, és tegyen szükségessé képzést a személyzet számára, miközben gyakorlati hozzájárulást tesz a munkahelyteremtéssel kapcsolatos országos célok eléréséhez.

III. MUNKANÉLKÜLI SZEMÉLYEK VÉDELME

12. A részleges munkanélküliség és az Egyezmény 10. cikke 3. bekezdésében előírt esetben járadékot kell fizetni rendszeres fizetések formájában, melyek méltányosan ellentételezik a munkanélküliség miatt kieső keresetet. Ezen járadékok számolása történhet a

munkanélküli személy lecsökkent munkaideje alapján vagy úgy, hogy a teljes járadék és a részmunkaidős kereset összege legyen egyenlő a korábbi teljes munkaidős fizetésből származó kereset és a teljes munkanélküli járadék különbségével, hogy ezáltal ne ösztönözzön a részmunkaidős vagy időleges munka ellen, ha ezen munkafajták segítséget jelenthetnek a teljes állásba való visszatéréshez.

13. (1) Az Egyezmény 15. cikkében a segélyszámolás céljára meghatározott százalékokat a kedvezményezett személy bruttó keresetének adó és társadalombiztosítási járulék levonása előtti összegének alapján kell kiszámolni.

(2) Megfelelő esetben ezen százalékok úgy is kiszámolhatók, ha a nettó rendszeres fizetéseket adó és egyéb járulékok levonása után összehasonlítják az adó és járulékok levonása utáni nettó kereset összegével.

14. (1) A megfelelő foglalkoztatás fogalma előírt feltételek mellett ne vonatkozzon az alábbiakra:

- (a) foglalkozás változtatásával is járó állásváltogatás, mely nem veszi figyelembe az érintett személy képességeit, képesítését, készségeit, szakmai tapasztalatát vagy átképezhetőségét;
- (b) olyan foglalkoztatás, mely olyan helyre való költözést követelne meg, ahol nem áll rendelkezésre megfelelő szálláslehetőség;
- (c) olyan foglalkoztatás, mely esetében a feltételek és a javadalmazás nyilvánvalóan kevésbé kedvezőek mint amennyi általánosan elfogadott az adott időpontban, a foglalkozásban, és az adott területen, ahol az adott állást felajánlották.
- (d) olyan állás, mely folyamatban levő munkaügyi vita miatt beszüntetett munka közvetlen következményeként üresedett meg;
- (e) azon állás, melynek visszautasítása az (a)-(d) pontokban felsoroltaktól eltérő okokból, illetve minden figyelembe veendő körülményre megfelelő tekintettel, beleértve az érintett személy családi körülményeit is, nem ésszerűtlen.

(2) A fenti (a)-(c) és (d) pontokban meghatározott kritériumok felmérésekor figyelembe kell venni általánosságában a munkanélküli személyek életkorát, előző foglalkoztatási időszakokban teljesített szolgálati időt, megszerzett tapasztalatukat, munkanélküliségük időtartamát, a munkaerőpiac állapotát, illetve az állásról a személyes és családi környezetükben kialakult véleményt.

15. Ha egy munkanélküli személy elfogadott egy előírt maximális ideig tartó időleges foglalkoztatást, mely nem tekinthető a fenti 14. bekezdés szerint megfelelőnek, vagy részmunkaidős foglalkoztatást az Egyezmény 10. cikke 3. bekezdésében részletezett feltételekkel, az ilyen foglalkoztatás végén fizetendő munkanélküli segély összegét és folyósítási időtartamát nem érintheti hátrányosan az ezen foglalkoztatásért járó kereset.

16. A tagállamok törekedjenek arra, hogy a munkanélküli segélyre vonatkozó törvényeik hatályát folyamatosan terjesszék ki minden munkavállalóra. Azon köztisztviselők és közalkalmazottak, akiknek foglalkoztatása a szokványos nyugdíjkorhatárig nemzeti törvények és rendelkezések által garantált, kizárhatók a védelemből.

17. A tagállamok törekedjenek arra, hogy foglalkoztatásra váró munkavállalóikat védjék az ilyenkor megszokott nehéz helyzetekben.

18. Az alábbi rendelkezések megfelelő esetben hatályosak az Egyezmény 26. cikke 1. bekezdésében említett személyek csoportjára:

- (a) a teljes foglalkoztatás esetén a járadék az Egyezmény 16. cikkének rendelkezései szerint számolható ki;
- (b) a jogszerző időt előírt esetekben bizonyos, rövid ideje munkát kereső személyek csoportjai esetében meg kell változtatni vagy el kell tekinteni tőle;
- (c) amikor a járadékot jogszerző idő nélkül folyósítják-
 - (i) a várakozási idő egy előírt időtartamra növelhető;
 - (ii) a járadékfolyósítási időtartam előírt feltételek mellett korlátozható, nem csökkentve az Egyezmény 19. cikke 1. bekezdésében lefektetett rendelkezés hatályát.

19. Ha a járadékfolyósítás időtartamát a nemzeti törvények korlátozzák, meg kell hosszabbítani előírt feltételek mellett az olyan foglalkoztatásban álló személyek nyugdíjkorhatáráig, akiknek a nyugdíjkorig egy előírt számú évük van csak hátra.

20. Azon tagállamok, amelyek törvényei orvosi ellátáshoz való jogot írnak elő, és ezt közvetve vagy közvetlenül aktív munkaviszonytól teszik függővé, törekedjenek arra, hogy előírt feltételek mellett olyanoknak is nyújtsanak orvosi ellátást, akik munkanélküliek, közöttük lehetőleg azoknak is, akik nem kapnak munkanélküli járadékot, illetve ezek eltartottainak.

21. A tagállamok törekedjenek arra, hogy előírt feltételek mellett garantálni tudják a munkanélküli járadékban részesülő személyeknek, hogy a segélyfolyósítási időszakokat az alábbi célokra veszik számításba:

- (a) a rokkantsági, öregségi és hátramaradotti járadékhoz való jog megszerzéséhez és e járadék kiszámolásához; és
- (b) az orvosi ellátáshoz és a betegségi, anyasági és családi járadékhoz való jog megszerzéséhez a munkanélküliségi időszak vége után, amikor a tagállam törvényei ilyen járadékok folyósítását lehetővé teszik, és azt közvetve vagy közvetlenül aktív foglalkoztatástól teszik függővé.

22. A tagállamok törekedjenek arra, hogy az aktív foglalkoztatáson alapuló kötelező társadalombiztosítási programjaikat a részmunkaidős munkavállalók körülményeihez igazítsák. Az ilyen, az Egyezmény 25. cikkében rögzített igazítások előírt körülmények között különösen is az alábbiakra vonatkoznak:

- (a) az alap- és kiegészítő programok szerinti segélyekre való jogosultság megszerzéséhez szükséges minimális munkaidő és minimális kereset;
- (b) a járulékok számításához figyelembe vehető legnagyobb keresetek;
- (c) a járadékjogosultsághoz szükséges jogszerző idő;
- (d) a készpénzjáradékok, különösen is a nyugdíjak számítási módszere, a keresetek, a járulékfizetési, a biztosítási vagy aktív foglalkoztatási időszakok hosszúsága;
- (e) a nem csökkentett minimális járadékokra és rögzített összegű járadékokra, így különösen a családi segélyre való jogosultság.

23. A tagállamok segítsék elő, hogy a köztudat megértéssel viszonyuljon a munkanélküli, és különösen a hosszú ideje munka nélkül levő személyek sorsának nehézségéhez, és ezen személyek elégséges jövedelem iránti igényéhez.

IV. A VÉDŐRENDSZEREK KIALAKÍTÁSA ÉS FEJLESZTÉSE

24. Mivel egyes tagállamokban a munkanélküliek védőrendszerei még a fejlődés korai szakaszában vannak, más tagállamoknak pedig a már meglévő rendszerekkel kapcsolatban lehetnek a változó igények tükrében kialakuló változtatási szándékaik, így a munkanélküliek megsegítésére különféle megoldás is megfelelően alkalmazható; a tagállamok tulajdonítsanak kiemelt fontosságot a munkanélküliek támogatási programjairól szóló teljes körű és nyílt információcserének.

25. Hogy legalábbis a Társadalombiztosításról (minimális normák) szóló 1952. évi Egyezmény IV. részében (munkanélküli járadék) lefektetett normákat teljesítsék, azon tagállamok, melyek ki kívánják alakítani a munkanélküliség elleni saját védőrendszerüket, amennyire csak lehetséges és megfelelő, támaszkodjanak az alábbi rendelkezésekre.

26. (1) A tagállamok legyenek tudatában a munkanélküliség terheinek ellentételezésére kialakítandó társadalombiztosítási mechanizmusok tervezésével és bevezetésével kapcsolatos technikai és irányítási nehézségeknek. A kötelező segélyfizetésen keresztül történő munkanélküliségi kártalanítási formák bevezetése érdekében törekedjenek a lehető leghamarabb az alábbi feltételeket teljesíteni:

- (a) egy munkaügyi kirendeltségek hálózatából álló, munkaerőpiaci információ gyűjtéséhez és elemzéséhez, állásajánlatok és álláskeresők nyilvántartásához megfelelő adminisztratív adottságokkal bíró, ingyenes állami munkaközvetítő szolgálat bevezetése és kielégítő működése, melynek segítségével tárgyilagosan megállapítható, hogy a munkanélküli személyek szándékukon kívül lettek munkanélkülivé;
- (b) a társadalombiztosítás szociális és gazdasági okok miatt magasabb prioritással bíró egyéb ágai, így az egészségügyi alapellátásra és a foglalkoztatási balesetek kártérítésének esetére vonatkozó ésszerű mérvű biztosítottság és ezen ágak irányításában szerzett kiterjedt tapasztalat.

(2) A tagállamok próbálják meg a fenti (1) sz. albekezdésben lefektetett feltételek teljesítését vonzó, stabil, megfelelő bért fizető és jó munkafeltételeket biztosító állások kínálása által legfőbb prioritásaik között számon tartani, különösen is olyan szükséges és megfelelő intézkedések által mint a pályaválasztási tanácsadás és a szakképzés, melyek segítségével könnyebbé válik a meglévő tudás és az álláslehetőségek önkéntes összeegyeztetése a munkaerőpiacon.

(3) A Nemzetközi Munkaügyi Hivatallal való együttműködést és technikai segítséget használják a tagállamok továbbra is olyan esetekben, ahol ilyen célú kezdeményezések bátorításához nem áll rendelkezésre elégséges országos tapasztalat.

(4) Ha a fenti (1) sz. albekezdésben meghatározott feltételek teljesültek, a tagállamok, olyan gyorsan ahogy az lehetőségeiktől telik, szükség esetén fokozatonként, vezessenek be programokat a munkanélküliek védelme érdekében, beleértve a munkanélküliség esetén alkalmazott kártalanításra kialakított társadalombiztosítási mechanizmusokat is.

27. Olyan esetekben, ahol a 26. bekezdés (1) sz. albekezdésében lefektetett feltételek nem teljesülnek, a tagállamok biztosítsanak elsőbbséget speciális támogatási intézkedéseknek a legrászorultabb munkanélküli személyek számára olyan mértékben, amelyben rendelkezésre álló forrásaik ezt a nemzeti feltételek keretei között lehetővé teszik.

28. Azon tagállamok, melyek országos kiterjedtségű takarékpénztárat hoztak létre, fontolják meg annak lehetőségét, hogy rendszeres készpénzjáradékot folyósítsanak azon számlatulajdonosoknak, akik kereső tevékenységét hosszú időn át tartó munkanélküliség szakította meg, és akik családi helyzete tarthatatlanná vált, hogy ezáltal alapvető szükségleteiket kielégíthessék. Ezen járadék szintje és folyósításának időtartama a körülmények, különösen is a számlán jóváírt összeg fényében korlátozható.

29. A tagállamok bátoríthatják a munkaadók és munkavállalók szervezeteit vállalati vagy vállalatközi támogatási alapok létrehozására is. Ezek előnyösen alakíthatók ki különböző gazdasági jelentőséggel bíró vállalatokban és tevékenységi szektorokban.

30. Azon tagállamok, melyek törvényei és rendelkezései megkövetelik a munkaadóktól a végkielégítés fizetését azon munkavállalók részére, akik állásukat elveszítették, intézkedjenek annak érdekében, hogy ezen felelősséget a munkaadók közösen viseljék egy alap létrehozásával, melyet a munkaadók hozzájárulásából tartanak fenn, ezáltal garantálva, hogy az érintett munkavállalók megkapják ezen összegeket.